

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ**

**«Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων - Χρήση
ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος - Ιστορική έδρα»**

**Αριθμός Εγκυκλίου: 646
Α.Π.: 69631/ 24- 9 -2021
Α.Δ.Α.:**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
I. Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων.....	4
II. Ονομασία οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς	6
III. Ορισμός οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου.....	7
IV. Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος.....	7
ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	9

Στο άρθρο 102 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δευτέρου βαθμού ως θεσμός και οργανωτικό σχήμα της δημόσιας διοίκησης και, επιπλέον, διασφαλίζεται η εξουσία των Ο.Τ.Α. να αποφασίζουν επί τοπικών υποθέσεων δι' ιδίων οργάνων εντός του πλαισίου των κανόνων που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους.¹

Πέραν των τοπικών υποθέσεων, στην τοπική αυτοδιοίκηση απονέμονται κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες δεν εμπύπτουν στην έννοια της «τοπικής υπόθεσης», αλλά προσδιορίζουν και χαρακτηρίζουν τον Ο.Τ.Α. σε όλες τις διοικητικές δράσεις του, οι οποίες, προφανώς, δεν εξαντλούνται εντός των διοικητικών του ορίων.

Στο προαναφερόμενο πλαίσιο, έχουν απονεμηθεί στους δήμους της Χώρας οι κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες περί:

- I. Μετονομασίας δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων,
- II. Ονομασίας οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς,
- III. Ορισμού οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου και
- IV. Χρήσης ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος

Αποτέλεσμα της συνταγματικής επιταγής και της σχετικής εξουσιοδότησης προς τον νομοθέτη, είναι η σύσταση του Συμβουλίου Τοπωνυμιών που προβλέπεται στις διατάξεις των, κατά καιρούς ισχυόντων, Κωδίκων Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 219 του π.δ. 933/1975, άρθρο 7 του ν. 3463/2006).

Το Συμβούλιο Τοπωνυμιών, συστήθηκε με τον Οργανισμό του Υπουργείου Εσωτερικών,² έχοντας ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, «τη γνωμοδότηση περί μεταβολής των αλλόγλωσσων ή των κρινόμενων ως κακόφωνων ή ακατάλληλων Ελληνικών ονομάτων, διοικητικών περιφερειών, δήμων, κοινοτήτων, πόλεων, κωμών, συνοικισμών, ορέων, ποταμών, λιμνών και θέσεων εν γένει εφόσον δεν συνδέονται προς επίσημον τι γεγονός της Ελληνικής ιστορίας, δι' άλλων ελλόγων ή και γενικώς παραδεδεγμένων ονομάτων, σχετιζόμενων προς την ιστορίαν την εδαφικήν σύστασιν ή άλλας συνθήκας του συνοικισμού, της θέσεως κλπ».³

Κοινό χαρακτηριστικό για την ολοκλήρωση άσκησης των εν λόγω αρμοδιοτήτων αποτελεί η σύμφωνη γνώμη του προαναφερόμενου οργάνου, το οποίο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από:

- α)** Τον Γενικό Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος τον Γενικό Διευθυντή Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, του Υπουργείου Εσωτερικών.
- β)** Τον Γενικό Διευθυντή Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αναπληρωτή τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.
- γ)** Τον Διοικητή της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού ή τον Διευθυντή της Υδρογραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού, όταν συζητούνται ονομασίες νήσων ή θαλάσσιων περιοχών.
- δ)** Καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από την οικεία Σχολή του Πανεπιστημίου.

¹ ΣτΕ Ολομ. 3229/1987, ΣτΕ 1871/2017.

² Άρθρο 1, παρ. 4 της υπ' αρ. 45942/17.08.1992 (Β' 529) απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εσωτερικών.

³ Άρθρο 23 του α.ν. 1488/1938 (Α' 451) και άρθρο 55, παρ. 4 του β.δ. 864/1960 (Α' 211).

ε) Καθηγητή αρχαιολογίας, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το οικείο τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

στ) Υπάλληλο της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον αρμόδιο Υπουργό.

ζ) Τρεις (3) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από την Εκτελεστική Επιτροπή της.⁴

Τα μέλη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών εκ της θέσεώς τους και των ειδικών γνώσεών τους σε εξειδικευμένους τομείς της διοίκησης (όπως η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού, η Υδρογραφική Υπηρεσία Ναυτικού, η Ελληνική Στατιστική Αρχή) και των τομέων επιστημονικής κρίσης (όπως η Αρχαιολογία και η Ιστορία) εγγυώνται και στοιχειοθετούν την επιστημονική και διοικητική επάρκεια της κρίσης τους. Επιπρόσθετα, με την συμμετοχή των εκπροσώπων της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, σε αριθμό μεγαλύτερο από κάθε άλλο φορέα, δίνεται μεγάλη βαρύτητα στις απόψεις των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Με την παρούσα εγκύκλιο, με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία των εργασιών του Συμβουλίου Τοπωνυμιών και την ευχερέστερη προώθηση των αιτημάτων που υποβάλλονται προς αυτό, παρέχονται οι ακόλουθες, κατά περίπτωση, οδηγίες:

I. Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων

1. Το ελληνικό κράτος στις αρχές του 20ού αιώνα προέβη σε συστηματική εξέταση και αναθεώρηση των τοπωνυμιών της Χώρας τα οποία είχαν μη ελληνική γλωσσική ρίζα ή προέλευση. Προς τούτο, συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών, «*επιτροπεία των τοπωνυμιών της Ελλάδος, προς μελέτην των τοπωνυμιών και εξακρίβωσιν του ιστορικού λόγου αυτών*».⁵

Στην εισηγητική έκθεση του (τότε) Υπουργού Εσωτερικών Νικολάου Λεβίδη, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, ότι «*Εις το τοπωνυμικόν της Ελλάδος πολλά και παντοειδή έχουν εισχωρήσει κατά τον μακραιώνα ιστορικόν βίον του Έθνους ξενικά στοιχεία, εκτοπίσαντα τα παλαιότερα ελληνικά ονόματα..... Είναι δ'αι ιστορικά ειδήσεις, αι εν ταις τοπωνυμίαις εγκλειόμεναι, σπουδαία και πολύτιμοι, καθόσον διαφωτίζουν προς πάντων σκοτεινάς περιόδους της εθνικής ημών ιστορίας.....Διά τον λόγον δε τούτον πάσα οιαδήποτε σοβαρά περί των τοπωνυμιών εργασία πρέπει να εδράζηται επί εμβριθούς επιστημονικής γνώσεως των εν αυταίς ιστορικών στοιχείων. Πάσα δ'απόπειρα προς μεταβολήν τοπωνυμίας, άνευ επιγνώσεως του ιστορικού λόγου αυτής, ελέγχει ασύγγνωστον επιπολαιότητα. ...».*

Η επιτροπή αποτελείτο «*εξ ανδρών ασχολουμένων περί την ελληνικήν γεωγραφίαν, αρχαιολογίαν, ιστορίαν και γλώσσαν, ή εμπείρων της διοικητικής οργανώσεως του Κράτους, δεχόμενη δε και τας συμβολάς και μελέτας ειδικώς κατά τόπους επιτροπειών.... και διαφόρων άλλων λογίων*» και ως έργο της ορίστηκε «*η έρευνα των τοπωνυμιών, δημοσιεύουσα εκάστοτε επιστημονικάς μελέτας περί τούτων, και την υποβολήν προς το Υπουργείον των Εσωτερικών ητιολογημένων γνώμων περί αντικαταστάσεως των κακόφωνων ή ξενικών ονομάτων, ων αναγκαία και ωφέλιμον ήθελε κρίνη την μεταβολήν*».

Κατ'εφαρμογήν της ανωτέρω νομοθετικής πρωτοβουλίας και ως αποτέλεσμα των εργασιών της επιτροπής, μετονομάστηκαν 2.500 περίπου οικισμοί μέχρι το έτος 1928.

⁴ Άρθρο 7 ν. 3463/2006.

⁵ β.δ. της 31^{ης} Μαΐου 1909 (Α' 125).

Οι μετονομασίες δε αυτές συνεχίστηκαν με μειωμένους ρυθμούς και μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο.

2. Όπως έχει κριθεί, από την έννοια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως φορέων διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος, συνάγεται ότι η ονομασία των Ο.Τ.Α. συνδέεται με τη διαδρομή τους στο χώρο και στο χρόνο και, συνεπώς, μόνο συναφή προς αυτή κριτήρια μπορεί να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό της ονομασίας τους.⁶

Αυτά τα κριτήρια έλαβε υπόψη του ο νομοθέτης κατά την ονομασία των υφιστάμενων δήμων, είτε αυτή καθορίστηκε για πρώτη φορά με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3852/2010 (και τις διοικητικές μεταβολές που επήλθαν με το άρθρο 154 του ν. 4600/2019) είτε διατηρήθηκε δυνάμει των διατάξεών του ως προγενέστερη αυτού.

Συνεπώς, όπως έχει κριθεί από το ΣτΕ, κατά την επεξεργασία των πρακτικών έκδοσης των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων μετονομασίας δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων, μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 3852/2010:

α) η μετονομασία δήμου επιτρέπεται πλέον μόνο για εξαιρετικούς λόγους,⁷ καθώς κι όταν η ονομασία αυτού γράφεται με εσφαλμένη ορθογραφία, προκειμένου να αποκατασταθεί η ορθή γραφή του, ή όταν εμφιλοχώρησε πρόδηλο σφάλμα κατά την απόδοση της ονομασίας, προκειμένου να αρθούν αμφιβολίες ως προς τη ταυτότητά του, δεδομένου ότι στοιχεία αναγόμενα σε ιστορικής, γεωγραφικής ή λαογραφικής τάξης κριτήρια ελήφθησαν κατά κανόνα υπόψη και αξιολογήθηκαν κατά τη διαδικασία καθορισμού της ονομασίας των νέων δήμων, η οποία προηγήθηκε της έκδοσης του ν. 3852/2010.⁸

β) αντιθέτως, η μετονομασία των συνιστώμενων με την προαναφερόμενη νομοθεσία, δημοτικών κοινοτήτων,⁹ οικισμών και θέσεων είναι δυνατή, κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 7 του ΚΔΚ, δεδομένου ότι η ονομασία τους προϋφίστατο του ν. 3852/ 2010 και δεν καθορίστηκε με τις διατάξεις του.¹⁰

Η μετονομασία επιτρέπεται για διάφορους συναφείς με τα προαναφερόμενα κριτήρια λόγους, ήτοι ιστορικούς, φιλολογικούς, λαογραφικούς και γλωσσολογικούς, καθώς κι όταν η ονομασία αυτών αναγράφεται με εσφαλμένη ορθογραφία σε διατάξεις βασικών νομοθετημάτων, προκειμένου να αποκατασταθεί η ορθή γραφή τους και να αρθούν αμφιβολίες ως προς την ακριβή ονομασία τους.¹¹

3. Η διαδικασία μετονομασίας, συντελείται με την έκδοση προεδρικού διατάγματος που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, η οποία εκδίδεται ύστερα:

α. από πρόταση του δημοτικού συμβουλίου, αναφορικά με μετονομασία δήμου,
β. από πρόταση του δημοτικού συμβουλίου προκειμένου για ονομασία ή μετονομασία, δημοτικής κοινότητας, οικισμού και θέσης. Καίτοι δεν προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, προτείνεται η προηγούμενη έκφραση γνώμης συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας.

Η πρόταση για μετονομασία από το δημοτικό συμβούλιο πρέπει να αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς, βάσει των κριτηρίων που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα 2, προϋπόθεση που εξετάζεται, εκτός από το Συμβούλιο Τοπωνυμίων, και από

⁶ Π.Ε. ΣτΕ 33-36/2013, 5μ.

⁷ Π.Ε., ΣΤΕ 36/2020.

⁸ Π.Ε. ΣτΕ 36/2020 3μ. και 33/2013.

⁹ Άρθρο 85 ν. 4804/2021 (Α' 90).

¹⁰ Π.Ε. ΣτΕ 36/2020 3μ.

¹¹ Π.Ε. ΣτΕ 98/2020 3μ.

το Συμβούλιο της Επικρατείας, κατά την επεξεργασία του σχετικού σχεδίου προεδρικού διατάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 95, παρ. 1, εδάφιο δ' του Συντάγματος.¹²

Συνεπώς, εφιστάται η προσοχή, ούτως ώστε να αποστέλλονται προς το Συμβούλιο Τοπωνυμίων κατά το δυνατόν εμπειριστατωμένες και επαρκώς αιτιολογημένες προτάσεις μετονομασίας, οι οποίες πρέπει να εκφράζουν το συλλογικό όργανο κατά τη στιγμή που συζητείται η αίτησή του στο Συμβούλιο Τοπωνυμίων.¹³

Επί παραδείγματι, έχει κριθεί ότι δεν συνιστά επαρκή λόγο μετονομασίας, η επίκληση της βούλησης ή επιθυμίας των κατοίκων,¹⁴ ή ο χρόνος που επήλθε η ονομασία ή μετονομασία,¹⁵ ή η λήψη ονόματος του πολιούχου του οικισμού.¹⁶

Επισημαίνεται ότι σε αιτήματα για μετονομασίες δημοτικών κοινοτήτων πρέπει απαραίτητα να υπάρχουν ταυτόχρονα και αιτήματα για μετονομασία των ομώνυμων οικισμών, ενώ το αντίθετο δεν είναι απαραίτητο.

Η μετονομασία θέσεων (ως θέση νοείται η πεδιάδα, βουνό και κάθε άλλος γεωγραφικός προσδιορισμός του χώρου)¹⁷, είναι δυνατή με έκδοση προεδρικού διατάγματος κατόπιν πρότασης του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία υποβάλλεται είτε ύστερα από εισήγηση του δημοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, είτε με πρωτοβουλία του Υπουργού Εσωτερικών. Στην τελευταία περίπτωση, η πρόταση προς έκδοση προεδρικού διατάγματος μπορεί να υποβληθεί μετά την άπρακτη πάροδο τριμήνου από τον Υπουργό Εσωτερικών προς το οικείο δημοτικό συμβούλιο προς γνωμοδότηση.

Νέο αίτημα μετονομασίας είναι δυνατόν να υποβληθεί μετά την πάροδο διετίας από την παροχή αρνητικής γνώμης του ανωτέρω Συμβουλίου.

II. Ονομασία οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς

Οικισμοί που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς, αν δεν έχουν όνομα, μπορεί να αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που εκδίδεται, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων.

Ως οικισμός ορίζεται ένα σύνολο οικοδομών, οι οποίες γειτονεύουν και τα κτίρια των οποίων δεν απέχουν μεταξύ τους περισσότερο από διακόσια (200) μέτρα, αν δεν υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, και μέχρι χίλια (1.000) μέτρα, αν υπάρχει, και περιλαμβάνουν δέκα (10), τουλάχιστον, κατοικίες νοικοκυριών ή μία συλλογική κατοικία ή κατοικίες νοικοκυριών και συλλογικές κατοικίες στις οποίες μπορούν να κατοικήσουν κανονικά πενήντα (50), τουλάχιστον, άτομα, ανεξάρτητα αν αυτά κατοικούν όλο το έτος ή μία μόνο ορισμένη εποχή. Ως αυτοτελείς οικισμοί ορίζονται και οι μικρονησίδες, ανεξάρτητα από τις ανωτέρω προϋποθέσεις.¹⁸

Για την ονομασία λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα στοιχεία που αφορούν στον οικισμό, βάσει των κριτηρίων που αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο I.

Περίληψη της απόφασης αυτής, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας με παραγγελία του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

¹² Π.Ε. ΣτΕ 97 & 98/2020 3μ.

¹³ ΣτΕ 3420/2004, 2411/2002 και 3834/1997.

¹⁴ Π.Ε. ΣτΕ 98/2020 3μ.

¹⁵ Π.Ε. ΣτΕ 97/2020 3μ.

¹⁶ Π.Ε. ΣτΕ 45/2010.

¹⁷ π.δ. 924/1976 (Α' 338).

¹⁸ Άρθρο 3 του π.δ. 168/2008, βλ. και ΣτΕ 2/2020.

III. Ορισμός οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Για την έκδοση της απόφασης αυτής, απαιτείται σχετικό αίτημα από το οικείο δημοτικό συμβούλιο ή, για τους δήμους όπου υφίστανται κοινότητες, αίτημα από το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας ή τον κοινοτάρχη για κοινότητες κάτω των τριακοσίων (300) κατοίκων, και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου.¹⁹

Προκειμένου να οριστεί οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, πρέπει να συντρέχουν σχετικοί ιστορικοί λόγοι οι οποίοι περιλαμβάνονται στην αίτηση και αιτιολογούνται επαρκώς.

Στην ιστορική έδρα μπορεί μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές.

IV. Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος

Οι δήμοι μπορεί να κάνουν χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος. Το σήμα καθορίζεται με απόφαση του οικείου συμβουλίου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών, αφού συνεκτιμηθούν στοιχεία, που σχετίζονται με την ιστορία, τη μυθολογία και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της περιοχής τους.²⁰

Στην πρόταση του δημοτικού συμβουλίου προς το Συμβούλιο Τοπωνυμιών που περιγράφεται το επιθυμητό δηλωτικό σήμα πρέπει να παρατίθενται οι λόγοι επιλογής, οι οποίοι δέον να ανάγονται στην ιστορία, τη μυθολογία ή τα τοπικά χαρακτηριστικά, τα οποία δηλώνουν την ιδιαιτερότητα του χώρου, και να επισυνάπτονται σε ασπρόμαυρη και έγχρωμη μορφή:

α) αποτύπωση του σήματος στις πραγματικές διαστάσεις του, όπως αυτό θα αποτυπώνεται στα έγγραφα του δήμου, προκειμένου να διαπιστωθεί η ευκρίνειά του και

β) αποτύπωση του σήματος σε μεγάλο σχήμα, για τη διευκόλυνση του Συμβουλίου Τοπωνυμιών.

Το έμβλημα θα πρέπει να είναι απλό, ώστε να είναι και λειτουργικό.²¹

Επισημαίνεται ότι δεν είναι δυνατή η αποτύπωση του εμβλήματος στην σφραγίδα του δήμου, δεδομένου ότι οι προδιαγραφές της ορίζονται περιοριστικά στην κείμενη νομοθεσία.²²

Μόνο κατόπιν της παροχής σύμφωνης γνώμης από το Συμβούλιο Τοπωνυμιών και λήψη σχετικής απόφασης από το δημοτικό συμβούλιο, ο δήμος μπορεί να χρησιμοποιεί το δηλωτικό σήμα στους φάκελους επικοινωνίας, στον ιστότοπό του κλπ.

Επισημαίνεται ότι χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος για τις δημοτικές κοινότητες δεν προβλέπεται.

¹⁹ Άρθρο 6, παρ. 3 του ν. 3463/2006 και άρθρο 283 παρ. 22 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²⁰ Άρθρο 5, παρ. 2 του ν. 3852/2010.

²¹ Εφετείο Αθηνών - Τμήμα - 2222/2020.

²² Άρθρο 5 ν. 3852/2010.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση d.olo@ypes.gr

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχαήλ Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες:

- 1.** Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- 2.** Δήμοι της Χώρας
- 3.** Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων Προεδρίας της Κυβέρνησης
- 4.** Ελληνική Στατιστική Αρχή
- 5.** Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
- 6.** Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Εσωτερική Διανομή

- 1.** Γραφείο Υπουργού
- 2.** Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
- 3.** Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟ ΟΡΓΑΝΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Μετονομασία Δήμου		
1. Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου πρέπει να αιτιολογείται εμπεριστατωμένα και επαρκώς.
2α. Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Για την λειτουργία του Συμβουλίου Τοπωνυμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2690/ 1999
2β. Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)
3. Έκδοση προεδρικού διατάγματος μετονομασίας δήμου	Υπουργός Εσωτερικών	Σχέδιο προεδρικού διατάγματος μετονομασίας αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία (άρθρο 95 παρ. 1

Μετονομασία Δημοτικής Κοινότητας και οικισμών

1. Έκφραση γνώμης του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές κοινότητες)	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Καίτοι δεν προβλέπεται ρητά, προτείνεται η προηγούμενη λήψη γνώμης της τοπικής κοινωνίας, μέσω του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης

2. Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Αίτημα μετονομασίας δημοτικής κοινότητας συνοδεύεται απαραίτητα από αίτημα μετονομασίας ομώνυμου οικισμού. Στην συνεδρίαση καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας (άρθρα 81 & 82 ν. 3852/2010)

3α. Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων	Συμβούλιο Τοπωνυμίων	Για την λειτουργία του Συμβουλίου Τοπωνυμίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2690/ 1999

3β. Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων	Συμβούλιο Τοπωνυμίων	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)

4. Έκδοση προεδρικού διατάγματος μετονομασίας Δημοτικής Κοινότητας και Οικισμού	Υπουργός Εσωτερικών	Σχέδιο προεδρικού διατάγματος μετονομασίας αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία (άρθρο 95 παρ. 1 εδ. δ του Συντάγματος)

Ονομασία οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς

1. Έκφραση γνώμης του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές κοινότητες)	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Καίτοι δεν προβλέπεται ρητά, προτείνεται η προηγούμενη λήψη γνώμης της τοπικής κοινωνίας, μέσω του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης
2. Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου πρέπει να αιτιολογείται εμπειριστατωμένα και επαρκώς. Στην συνεδρίαση καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας (άρθρα 81 & 82 του ν. 3852/ 2010
3α. Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Απόφαση του δημοτικού συμβουλίου επί της θετικής σύμφωνης γνώμης
3β. Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτηση ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)
4. Έκδοση απόφασης Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης	Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης	Περίληψη της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Μετονομασία Θέσεων

1. Έκφραση γνώμης του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Καίτοι δεν προβλέπεται ρητά, προτείνεται η προηγούμενη λήψη γνώμης της τοπικής κοινωνίας, μέσω του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης

2. Εισηγήση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Εφόσον η μετονομασία θέσεων εκκινεί με πρωτοβουλία του Υπουργού Εσωτερικών, παροχή γνώμης δημοτικού συμβουλίου εντός τριών μηνών από την λήψη του σχετικού ερωτήματος. Εφόσον η θέση χωροθετείται εντός της εδαφικής περιφέρειας μίας δημοτικής κοινότητας, καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας (άρθρα 81 & 82 του ν. 3852/ 2010)

3α. Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών

3β. Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτηση ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑθ, Τμ Ι, 2222/ 2020)

4. Έκδοση προεδρικού διατάγματος μετονομασίας θέσεως	Υπουργός Εσωτερικών	Σχέδιο προεδρικού διατάγματος μετονομασίας αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία (άρθρο 95 παρ. 1 εδ. δ του Συντάγματος)

Ορισμός οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου

1. Πρόταση συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές κοινότητες)	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Η πρόταση αποστέλλεται στο δημοτικό συμβούλιο για παροχή γνώμης προς το Συμβούλιο Τοπωνυμιών σχετικά με το αίτημα του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης

2. Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Η γνώμη του δημοτικού συμβουλίου δέον να ταυτίζεται με το αίτημα της δημοτικής κοινότητας

3α. Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	

3β. Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/2020)

4. Έκδοση απόφασης Υπουργού Εσωτερικών	Υπουργός Εσωτερικών	Η απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος

1.	Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Το αίτημα δέον να ανάγεται στην ιστορία, μυθολογία ή τα τοπικά χαρακτηριστικά του δήμου

2α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Απόφαση του δημοτικού συμβουλίου επί της θετικής σύμφωνης γνώμης

2β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/2020)